KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ SPOŁECZNY

Nazwa przedmiotu	Kod ECTS
Wykład literaturoznawczy I: Relacje polsko-niemieckie	9.2.0550

Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot

Zakład Literatury i Kultury Niemieckiej

Studia

wydział	kierunek		
Wydział Filologiczny	Filologia germańska	poziom	drugiego stopnia
		forma	stacjonarne
		moduł specjalnościowy	nauczycielska, język niemiecki w przekładzie i biznesie
		specjalizacja	wszystkie

Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących)

prof. dr hab. Marion Brandt; dr hab. Miłosława Borzyszkowska-Szewczyk, profesor uczelni

Formy zajęć, sposób ich realizacji i przypisana im liczba godzin

Formy zajęć

Wykład

Sposób realizacji zajęć

zajęcia w sali dydaktycznej

Liczba godzin

Wykład: 30 godz.

Liczba punktów ECTS

3

30h - uczestniczenie w zajęciach;
15h - samodzielna praca studencka: przygotowanie lektury i analizy tekstów omówionych podczas wykładu;
15h - samodzielna praca studencka: przygotowanie na kolokwium
15h - samodzielna praca studencka: przygotowanie pisemnej pracy zaliczeniowej.
Razem: 75 godzin = 3 ECTS.

Termin realizacji przedmiotu

2023/2024 zimowy

Status przedmiotu

obowiązkowy

Język wykładowy

niemiecki

Metody dydaktyczne

- Analiza tekstów z dyskusją
- Dyskusja
- Wykład konwersatoryjny
- Wykład problemowy
- Wykład z prezentacją multimedialną

Forma i sposób zaliczenia oraz podstawowe kryteria oceny lub wymagania egzaminacyjne

Sposób zaliczenia

Zaliczenie na ocenę

Formy zaliczenia

- ustalenie oceny zaliczeniowej na podstawie ocen cząstkowych otrzymywanych w trakcie trwania semestru
- kolokwium

Podstawowe kryteria oceny

Student otrzymuje zaliczenie na podstawie:
- kolokwium pisemnego (50%) - zakres materiału patrz rubryka pt. Treści programowe. Kolokwium oceniane jest według skali poprawności wyrażonej procecentowo (wg. regulaminu studiów UG);
- wykonania pracy zaliczeniowej (50%).

Przy ocenie będą brane pod uwagę: oryginalność i adekwatność interpretacji wybranego przekazu medialnego, sposób uzasadnienia tez intepretacyjnych, zastosowanie metod i pojęć analizy literaturoznawczej i kulturoznawczej, nawiązanie do treści wykładu, nawiązanie do literatury badawczej, poprawność warsztatu naukowego.

Sposób weryfikacji założonych efektów uczenia się

zakładany efekt uczenia się	praca zaliczeniowa	kolokwium
	Wiedza	
K_W01		+
K_W02		+
K_W05		+
K_W13		+
	Umiejętności	
K_U01	+	
K_U05	+	
K_U06	+	
	Kompetencje społeczne	
K_K02	+	
K_K04	+	

Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi

A. Wymagania formalne

Brak

B. Wymagania wstępne

Znajomość języka niemieckiego w mowie i piśmie, umożliwiająca analizę i interpretację tekstów kultury, tj. na poziomie pozwalającym osiągnąć założone efekty uczenia się.

Cele kształcenia

Celem zajęć jest przybliżenie słuchaczowi kluczowych wydarzeń w historii relacji polsko-niemieckich od roku 1918 do współczesności oraz sposoby wzajemnego postrzegania Polaków i Niemców. Uczestnicy wykładu nabywają umiejętności analizy i krytycznej oceny przekazów medialnych i tekstów kultury w dziedzinie relacji polsko-niemieckich i wzajemnych obrazów. Szczególny akcent jest położony na okres współczesny, sytuacje kryzysowe i próby nawiązania współpracy i dialogu między Polską i Niemcami.

Treści programowe

1. Część historyczna:- relacje między Republiką Weimarską a II Rzeczpospolitą Polską.- relacje między Niemcami nazistowskimi i II Rzeczpospolitą Polską (cezury lat 1934 i 1939). Okupacja niemiecka podczas II. Wojny Światowej.- relacje między RFN a Polską Rzeczpospolitą Ludową, cezura „Polityki Wschodniej" SPD.- relacje między NRD a Polską Rzeczpospolitą Ludową.- polsko-niemieckie relacje po 1989 r.
2. Część imagologiczna:- imagologia jako kierunek badań literaturoznawczych i innych dyscyplin naukowych.- terminologia i problematyka badań nt. mitów politycznych i historycznych, obrazów własnych i obcych oraz dyskursu: pojęcie „imago", „stereotyp", „mit polityczny/historyczny" (charakterystyka, struktura, formy, narracja, funkcjonowanie, znaczenie), „dyskurs" w rozumieniu M. Foucaulta.- wybrane obrazy i stereotypy nt. Polski/Polaków i Niemiec/Niemców, mity polityczne i historyczne oraz dyskursy o Polsce i Niemczech w wybranych tekstach kultury i przekazach medialnych na tle historii relacji polsko-niemieckich w XX i XXI wieku.

Wykaz literatury

A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):

A.1. wykorzystywana podczas zajęć

100 Jahre deutsche Polenpolitik, 1918 bis 2018. Tradition - Zivilisationsbruch - Verständigung – Partnerschaft, red. D. Bingen, P. O. Loew. Wiesbaden 2023. D. Bingen, J. J. Węc: Die Deutschlandpolitik Polens 1945-1991. Von der Status-Quo-Orientierung bis zum Paradigmenwechsel. Kraków 1993 lub D. Bingen: Die Polenpolitik der Bonner Republik von Adenauer bis Kohl 1949-1991. Badan-Baden 1998 lub M. Krzoska, P. Zajas: Deutsch-polnische Geschichte 1945 bis heute. Kontinuität und Umbruch. Deutsch-polnische Beziehungen nach dem Zweiten Weltkrieg. Darmstadt 2021. Deutschland und Polen im 20. Jahrhundert. Analysen – Quellen – didaktische Hinweise. Hrsg. v. A. J. Becker u. a.. Bonn 2007 (wybrane źródła). Interakcje. Leksykon komunikowania polsko-niemieckiego. Pod. red. A. Galla i in. T. 1- 2, Wrocław 2015 (dt. Handbuch der deutsch-polnischen Kommunikation, hrsg. v. S. Dec-Pustelnik u.a. Wiesbaden 2021 u. f.) (wybrane artykuły). J. Arendarska, A. Łada-Konefał, B. Sendhard: Nachbarschaft im Rahmen. Wie Deutsche und Polen einander medial betrachten. Wiesbaden 2022. J. Kucharczyk, A. Łada-Konefał: Deutsche und Polen - zwischen Nähe und Fremdheit. Polen und Deutsche im gemeinsamen Europa. Deutsch-polnisches Barometer 2022.
Teksty literackie: Polenlieder z okresu Wiosny Ludów. G. Grass: Pan Kiehot. M. Streubel: Verregnete Heimkehr.

A.2. Wykorzystywana podczas przygotowania pracy zaliczeniowej

Teksty literackie do wyboru:

J. Bobrowski: Levins Mühle. • A. Döblin: Reise in Polen. • H. M. Enzensberger: Polnische Zufälle. • G. Grass: Die Blechtrommel, Gedichte. • H. Heine: Über Polen. • Janosch: Polski Blues. • R. Kunze: die küste von Danzig und andere Gedichte. • St. Möller: Viva Polonia. • Matthias Nawrat: Der traurige Gast. • Jens Petersen: Die Haushälterin. • A. Soboczyński: Polski Tango. • W. Gombrowicz: Tagebuch (1963/64) • L. Hermann: Der Klub der polnischen Wurstmenschen. • J. Rudnicki: Grenzgänger. • A. Stasiuk: Dojczland. • A. Tobor: Sitzen vier Polen im Auto, Minigolf Paradiso.

Filmy do wyboru:
Die Schlüssel (Egon Günther 1973), Die Blechtrommel (Volker Schlöndorff 1979), Levins Mühle (Horst Seemann 1980), Der Aufenthalt (Frank Beyer 1983), Milchwald (Christoph Hochhäusler 2003), Unkenrufe (Robert Gliński 2005), Am Ende kommen Touristen (Robert Thalheim 2007), Unsere Mütter, unsere Väter (Philipp Kadelbach 2013) Magda macht das schon (Sebastian Andrae, serial w RTL Television 2017-2021), Wanda, mein Wunder (Bettina Oberli, Cooky Ziesche 2020).

B. Literatura uzupełniająca
M. Brandt: "Polen als Negativfolie für Selbstentwürfe in der deutschsprachigen Gegenwartsliteratur", w: German Life and Letters 2/2021, s. 263- 284. Fortschritt, unverhofft. Deutschsprachige Schriftsteller und die Solidarność. Eine Anthologie. Hrsg. v. M. Brandt. Osnabrück 2016. B. Nuss: Das Faust-Syndrom. Ein Versuch über die Mentalität der Deutschen. Bonn, Berlin 1993. I. Surynt: Postęp, kultura i kolonializm. Polska a niemiecki projekt europejskiego Wschodu w dyskursach publicznych XIX wieku, Wrocław 2006. Deutsch-polnische Erinnerungsorte, hrsg. v. H. H. Hahn i R. Traba. Paderborn 2012-2015. Zwischen Freundschaft und Frust. Deutschland und Polen 30 Jahre nach dem Nachbarschaftsvertrag, hrsg v. E. Hillebrand u. J. Schulz. Warschau, Posen 2021.

Kierunkowe efekty uczenia się

K_W01, K_W02, K_W05, K_W13
K_U01, K_U05, K_U06
K_K02, K_K04

Wiedza

K_W01, K_W02, K_W05, K_W13
Student:

- określa miejsce, znaczenie i specyfikę badań nad obrazami kulturowymi, mitami politycznymi, historycznymi i dyskursem w ramach filologii i dyscyplin pokrewnych, tj. komunikacja społeczna i historia (K_W01);
- definiuje i wyjaśnia w języku niemieckim kluczowe terminy i metody z teorii literaturoznawstwa interkulturowego (K_W02);
- charakteryzuje dokonania, ośrodki i szkoły badawcze w dziedzinie literaturoznawstwa interkulturowego, rozumie ich historyczne i kulturowe uwarunkowania oraz tendencje rozwojowe (K_W05);
- wymienia współczesne instytucje kultury zajmujące się polsko-niemieckimi relacjami i streszcza obszary ich działalności, określa znaczenie obrazów Polski/Niemiec w różnych tekstach kultury (K_W13).

Umiejętności

K_U01, K_U05, K_U06
Student:

- potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i integrować informację z wykorzystaniem różnych źródeł oraz formułować na tej podstawie krytyczne sądy (K_U01);
- umie merytorycznie argumentować w kontekście wybranych perspektyw, potrafi prezentować własne pomysły, wątpliwości i sugestie, tworzyć syntetyczne podsumowania, wykorzystywać poglądy innych autorów z zachowaniem zasad etycznych (K_U05);
- opracowuje pisemnie w języku niemieckim złożone zgadanienia związane z tematyką relacji polsko-niemieckich (K_U06).

Kompetencje społeczne (postawy)

K_K02, K_K04
Student:

- angażuje się we współpracę polsko-niemiecką (K_K02);
- prawidłowo identyfikuje i rozstrzyga dylematy związane z wykonywaniem zawodu na polu kontaktów polsko-niemieckich (K_K04);

Kontakt

marion.brandt@ug.edu.pl